

De 24 uren economie gaat niet hand in hand met weidevogelbeheer

Het beloofde land

Gezonde koeien en een gevarieerd dieet compenseren ruimschoots het arbeidsintensieve graslandbeheersysteem van Hessel en Etty Agema in Kollumerpomp. Van een gezonde afstemming tussen grond, voer en natuur profiteren koe, boer en natuur.

tekst **Martine Barwegen**

In de weilanden van het bedrijf Skalsumer Agema in het Friese Kollumerpomp vlakbij het Lauwersmeer broeden jaarlijks ruim driehonderd vogelparen. Etty en Hessel Agema melken er meer dan 90 melkkoeien met een gemiddelde productie van ruim 12.000 kg melk. Natuurbeheer en de hoge melkproductie van de beroemde Skalsumerveestapel gaan als vanzelf samen. De Agema's zijn dan ook fanatieke vogelaars en fokkers.

Al vanaf 1978, toen ze het bedrijf overnamen, zien Hessel en Etty de weidevogels als 'het zonnige licht van de natuur'.

Plasdrasgebieden

Over hoeveel hectare Agema beschikt is hem onduidelijk. Na de laatste meting van Dienst Regelingen is hij 11 procent land 'kwijt' en boert hij op 76 hectare in plaats van 86. Agema: 'We hebben veertig percelen tussen de twee en vier hec-

tare groot. Twintig hectare zetten we in voor graan en mais en de rest is grasland met een actief randenbeheer.'

De bedrijfsvoering stelt Agema zo af dat het aantal weidevogelbroedparen stabiel blijft, of beter nog, stijgt. Daartoe maait hij 40 procent van het grasland verlaat, waarvan 15 procent na 22 juni, experimenteert hij met kruiden en grassoorten en verhoogde hij twee jaar geleden voor het eerst in het voorjaar het waterpeil met 40 centimeter.

'De verhoging van het peil belemmerde mijn bedrijfsvoering niet, maar het waren dan ook droge voorjaren.' De melkveehouder creëerde twee plasdrasgebieden voor vogels als de kluut en de kleine plevier. Agema noemde ze het Meer van Galilea en de Skalsumer Sompe met twee eilanden Rottum en Skylge. Het kruidenrijke land in de buurt heet Het beloofde land.

Door jarenlang naar weidevogels en koeien te kijken, heeft Agema zijn eigen visie op graslandbeheer ontwikkeld. 'De laatste jaren ben ik met kruiden en grassoorten aan de gang om meerdere redenen. Weidevogels willen geen verschaalde en verzuurde grond en voor de koeien gaat het niet alleen om vem en eiwit, maar ook om de verhouding zetmeel-suiker, de verhouding eiwit-smaak en de grassoort. Weidetypes gras zijn beter voor weidevogels en smakelijker voor koeien, hooitypes hebben 30 procent meer drogestofopbrengst. Ik combineer de types gras en kruiden tot een smakelijk en kwalitatief goed ruwvoer.'

Agema voert dagelijks 27 tot 28 kg droge stof per koe en de koeien scoren een bsk van rond de 60. 'Dat kan alleen met goed ruwvoer en variatie in het rantsoen. Met momenteel drie koeien met een productie boven 100.000 kg en twee koeien met het predicaat 10.000 kg vet en eiwit in de stal weet ik zeker dat ook de koeien profiteren van mijn graslandbeheer.'

Volgens Agema onderschatten de Nederlandse veehouders de component ADL in ruwvoer. ADL geeft een indicatie van de hardheid van de ruwe celstof. 'ADL vind

ik belangrijk voor een goede penswerking. Daarom voer ik mijn koeien twee tot drie kg hooi gemaaid na 22 juni. Dit hooi heeft een hoger ADL-gehalte dan kuilen die eerder gemaaid zijn en het vem-gehalte ligt tussen de 900 en 950.'

Grond basis voor gezonde koe

'Door rekening te houden met weidevogels laat ik geld liggen', zegt Agema. Zijn maaicombinatie bijvoorbeeld is bewust maximaal drie meter breed om vogels de kans te geven te ontsnappen. 'De overheid compenseert voor vem en eiwit, maar niet voor arbeid. Maar qua duurzaamheid en koegezondheid ga ik er op vooruit.' Met duurzaamheid doelt Agema niet alleen op gezonde koeien, maar ook op de kans die jonge vogels krijgen om daadwerkelijk volwassen te worden. De winst of het verlies vindt Agema lastig in cijfers uit te drukken. De veehouder streeft naar maximaal profijt voor koe, natuur en boer door het goed op elkaar afstemmen van grond aan de ene kant en natuur en koe aan de andere kant. 'Gezondheid van koeien bijvoorbeeld begint bij de grond', stelt Agema. 'In de jonge zeeklei zit te weinig koper.

Daarom moet ik koper bijvoeren, anders krijgen de koeien kringen om de ogen en zijn ze niet meer drachtig te krijgen.'

Subsidies zijn in Agema's bedrijfsvoering belangrijk, maar die zijn volgens de melkveehouder gebaseerd op een 24 uurseconomie. 'In de subsidie is bijvoorbeeld niet ingecalculeerd dat ik kunstmest in drie fases strooi, in drie fases de drijfmest uitrijd en in vijf fases maai'. De subsidie, zo schat hij in, dekt 60 tot 70 procent van de kosten. Alfa Accountants berekende dat de subsidie in 2008 2 euro per 100 kg melk bedroeg. De overige kosten die hij maakt voor de weidevogels maakt hij goed met zijn uitgekende graslandmanagement.

Agema ziet de politiek als grootste struikelblok. 'We hebben waardering van burgers en politiek nodig om de weidevogels te behouden.' De nieuwe insteek van de overheid waarbij subsidies worden gekoppeld aan maatschappelijke waarden op het gebied van natuur, milieu en landschap, ziet Agema daarom wel zitten. 'Maar, het is kiezen. Wil je als melkveehouder meedraaien in de 24 uurseconomie dan kies je niet voor weidevogels. Dat kost te veel tijd.' |

Hessel Agema: 'Weidevogels zijn voor mij het zonnige licht van de natuur'

